דכתיב יויצא יעקב מבאר שבע וילך

חרנה וכתיב יויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ©כי ממא לחרן אמר אפשר עברתי

על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא

התפללתי בו בעי למיהדר כיון דהרהר

בדעתיה למיהדר קפצה ליה ארעא מיד

ויפגע במקום או דבר אחר אין פגיעה אלא

תפלה שנאמר יואתה אל תתפלל בעד

העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה

ואל תפגע בי וילן שם כי בא השמש

בתר דצלי בעי למיהדר אמר הקב"ה צדיק

זה בא לבית מלוגי יפטר בלא לינה מיד

בא השמש והיינו דכתיב יויזרח לו השמש

וכי לו בלבד זרחה והלא לכל העולם כולו

זרחה אלא א"ר יצחק שמש שבא בעבורו

זרחה בעבורו ומנלן דכלה זרעיה דדוד דכתי'

ועתליה אם אחזיהו ראתה כי מת בנה

ותקם ותאבד את כל זרע הממלכה והא

אשתייר ליה יואש התם נמי אשתייר

אביתר דכתיב יוימלט בן אחד לאחימלך

בן אחימוב ושמו אביתר אמר רב יהודה

אמר רב אלמלא 🌣 (לא) נשתייר אביתר

לאחימלך בן אחימוב לא נשתייר מזרעו של

דוד שריד ופלים אמר רב יהודה אמר רב

בא עליהם סנחריב הרשע בארבעים וחמשה

אלף איש בני מלכים יושבים בקרונות של

זהב ועמהן שגלונות וזונות ובשמנים אלף

תוספות מנחות כט. ד"ה קוצין, ו) צ"ל ליה, ו) רש"ל

הוהות הור"א (א) גמ' ד"א אין פגיעה כו' עד ואל תפגע בי. נמחק: שם והשאר פרשים. :כ"ב ורגלים

מוסף רש"י רילך חרנה. דמשמע דמטא לחרן, והדר כתיב ייפגע במקום דהיינו בית אל, דאכתי לא מטי לחרן האי בית אל לא הסמוך לעי הוא אלא ירושלים. ועל שם ה בית אלהים קראו בית אל, והוא הר שהתפלל בו אברהם והשדה שהתפלל בו ילחק, דכתיב (בראשית כד) לשוח בשדה, והכי אמרינן בפסחים (פח.) אל הר ה' ואל בית אלהי יעקב, מאי שנא יעקב, אלא לא כאברהם שקראו הר דכתיב בהר ה', ולא כינחק םקראו שדה, דכתיב לשוח נשדה, אלא כיעקנ שקראו נית (חולין צא:). קפצה. לשון (דברים טו) לא תקפון את ידן, נתקלרה ונתקתלה לו (שם). מיד ריפגע במקום. כאדם הפוגע בחבירו שבא כנגדו, ודרשינן ליה נמי לשון תפלה כדכתיב (רות א) אל תפגעי בי (שם). מיד בא השמש. כדכחיב למכתב כי בא השמש. אלא ללמדנו ששקעה קודס זמנה (שם). שמש שבא בעבורו. שקעה בעבורו

קודם זמנה (שם). אומן

בשבילו כשילא מבאר שבע,

מיהרה לזרוח בשבילו

**היד הגדולה.** יד הגדולה לא נאמר אלא היד דמשמע היד שעתידה וכו': מגלך נטושה. שחחה מגלך

להרוג את אלו: גבריאל. ממונה על בשול הפירות: הוקק לאלו. לחיל סנחריב להרגן: אגב ארחך. כשתלך לדרכך לפי תומך: לבעל דבבך השתמע. לשונחך התרחה והפחידו: נשם. נפח: עשרה. שהנער יכול להטיף טיפה של דיו והיינו יו״ד שנשארו עשרה: ושמוחל חמר תשעה ונשחר בו עוללות כנוקף זית. שאין נשארין בו אלא דבר מועט שנים או שלשה גרגרים ברחש חמיר כן לח ישתייר במחנהו אלא דבר מועט וכמה ארבעה וחמשה בסעיפיה פוריה ארבעה וחמשה והיינו תשעה: י"ד שנים ושלשה ארבעה וחמשה. ר' יוחנן מקרא לא דייק להו אלא הכי קאמר הללו חמשה נשתיירו מהן סנחריב ושני בניו וקרא משמע כנוקף זית דמשייר מעט בראש ענף שנים או שלשה גרגרים כך ישתייר לו מעט ד' או ה': נכולדולל דלחיב. גבי [חנניה] מישאל ועזריה תוארו ורויה די רביעאה דמי לבר אלהין אלמא דחוא גבריאל והכירו בכבשן: סנחריב ושני בניו דכתיב ויהי הוא משתחוה בית וגו': אי אפשר לאמרו. שהקדוש ב״ה בעלמו גלחו לסנחריב: דחייחיתינהו לבנייהו. כדאמרינן שהביא עמו ארבעים וחמשה אלף בני מלכים:

וילא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. אלמא בא לחרן וכתיב ויפגע לכדאמריגן ארבעים וחמשה אלף בני מלכים שמנים אלף גבורים א סולין לא: בי וברסים במחו אין כי מעריח בי חרנה. אלמא בא לחרן שהיה עדיין בבית אל: שהספללו בו ששים אלף אחוזי חרב הרי קפ״ה אלף אבל האחרים שמחו אין בי מרי קפ״ה אלף אבל האחרים שמחו אין בי מרי מפר בי מרי קפ״ה אלף אברהם דיכתיב ויעתק משם [בראשית יב] ילחק אין מספר כדאמר והשאר פרשים אין מספר: במה הכס. המלאך: די האמלא, די אולי מפני מקרא בידי): הרהר בדעתיה למהדר. למקום: קפלה ליה ארעא.

והיה שם מיד והרא מוכיח דכתיב

ויפגע במקום שהמקום פגעו ושקפלה לו הארץ ונתקרב לו המקום: הכי גרסינן ד"א אין פגיעה אלא תפלה. ונראה למורי דהכא לא מיגרסא הך מילתא: בית אל זה ירושלים חרן חוץ לארץ: כי בא השמש. ויבא השמש לא נאמר אלא כי בא השמש דמשמע שהיה דעתו לחזור כי עוד היום גדול כיון שראה כי בא השמש לן: ויורה לו השמש. משמע השמש שהיה לו כבר שבא בשבילו כבר: ומנ"ל דכלה זרעיה דדוד. כדאפיך ללותיה: הסם נמי אשמייר אביסר. מכהני נוב: שגלונות. מלכות: על אברהם. כשולחם בד' מלכים: בעי אביי. האי חסר חד היכי האמר אי חסר חד רבוא וכו': ראשונה. כת ראשונה מחיל של סנחריב: עברו נשחי. שטו הסוסים בירדו ונתמעטו המים עד שעברו: אמלעיים בקומה. זקופה ולא היו המים מגיעין אלא עד הלואר יגיע: שחי. כמו שחו: העלו עפר ברגליהם. שלא היה שם מים כל עיקר: קרתי. לשון מקור: ה"ג וילא מלאד ה' ויך במחנה אשור אמר רבי וכו' ולא גרסינן והא כסיב ויצא מלאך ה'. אלמא כל המחנה אשור אינו אלא קפ״ה אלף ולעיל קתני מאתים וס׳ רבוא: הללו. קפ״ה אלף ראשי גייסות נגידי החיל שכן עולה לחשבון

גבורים לבושי שריון קליפה ובששים אלף אחוזי חרב רצים לפניו 🗓 והשאר פרשים וכן באו על אברהם וכן עתידין לבוא עם גוג ומגוג במתניתא תנא אורך מחנהו ארבע מאות פרסי רחב צואר סוסיו ארבעים פרסי סך מחנהו מאתים וששים ריבוא אלפים חסר חד בעי אביי חסר חד ריבויא או חסר חד אלפא או חסר מאה או חסר חד תיקו תנא ראשונים עברו בשחי שנאמר יוחלף ביהודה שמף ועבר אמצעיים עברו בקומה שנאמר עד צואר יגיע אחרונים העלו עפר ברגליהם ולא מצאו מים בנהר לשתות עד שהביאו מים ממקום אחר ושתו שנאמר אני קרתי ושתיתי מים וגו' והכתיב יויצא מלאך ה' ויכה במחנה אשור מאה ושמנים וחמשה אלף (ויקומו) [וישכימו] בבקר והנה כלם פגרים מתים אמר ר' אבהו הללו ראשי גייסות הן אמר רב אשי דיקא גמי דכתיב יבמשמניו רזון בשמינים דאית בהו אמר רבינא דיקא נמי דכתיב ייוישלח ה' מלאך ויכחר כל גבור חיל ונגיד ושר במחנה וגו' ויבא בית אלהיו ומיציאי מעיו שם הפילוהו בחרב שמע מינה במה הכם רבי אליעזר אומר ביד הכם שנאמר יווירא ישראל את היד הגדולה היד שעתידה ליפרע מסנחריב רבי יהושע אומר באצבע הכם שנאמר וואמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא היא אצבע שעתידה ליפרע מסנחריב ר' אליעזר בנו של ר' יוםי הגלילי אומר אמר לו הקב"ה לגבריאל מגלך נמושה אמר לפניו רבונו של עולם נמושה ועומדת מששת ימי בראשית שנאמר במפני חרבות נדדו דוגו' ר' שמעון בן יוחי אומר אותו הפרק זמן בישול פירות היה אמר לו הקב"ה לגבריאל כשאתה יוצא לבשל פירות הזקק להם שנאמר ימידי עברו יקח אתכם כי בבקר בבקר יעבור ביום ובלילה והיה רק זועה הבין שמועה וגו' אמר רב פפא עבוד קוד אונט כ בבקו בבקו עבוד בדם ובקקר היינו דאמרי בחוממן נשף בהן ומתו שנאמר היינו דאמרי אינשי אגב אורחך לבעל דבבך אישתמע ויש אומרים בחוממן נשף בהן ומתו שנאמר יוגם נשף בהם ויבשו ר' ירמיה בר אבא אמר כפיים ספק להם ומתו שנאמר יוגם אני (הכתי) [אכה] כפי אל כפי והניחותי חמתי ר' יצחק נפחא אמר אזנים גלה להם ושמעו שירה מפי חיות ומתו שנאמר ימרוממתך נפצו גוים וכמה נשתייר מהם רב אמר יששרה שנאמר יושאר עץ יערו מספר יהיו ונער יכתבם כמה נער יכול לכתוב עשרה ושמואל אמר תשעה שנאמר ינושאר בו עוללות כנוקף זית שנים שלשה גרגרים בראש אמיר ארבעה חמשה בסעיפיה ר' יהושע כן לוי אמר ארבעה עשר שנאמר שנים שלשה [וכו'] ארבעה וחמשה רבי יוחנן אמר חמשה סנחריב ושני בניו נבוכדנצר ונבוזר אדן נבוזר אדן גמרא נבוכד נצר דכתיב ייורוה דרביעאה דמי לבר אלהין ואי לאו דחזייה מנא הוה ידע סנחריב ושני בניו דכתיב 2יויהי הוא משתחוה בית נסרוך אלהיו ואדרמלך ושראצר בניו הכוהו בחרב אמר רבי אבהו אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאמרו דכתיב 23 ביום ההוא יגלח ה' בתער השכירה בעברי נהָר במלך אשור את הראש ושער הָרגלים וגם את הזקן תספה אתא קורשא בריך הוא ואדמי ליה כגברא סבא א"ל כי אזלת לגבי מלכי מזרח ומערב דאייתיתינהו לבנייהו וֹקטלתינהו מאי אמרת להו אמר ילהו ההוא גברא בההוא פחדא נמי יתיב אמר ליה היכי נעביד א"ל זיל

 וַיַּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיַּלֶךְ חְרְנָה: בראשית כח י

2. ויפגע במקום וילן שם בּי בָא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּקְּח מַאַבְנֵי הַמְּקוֹם וַיְּשֶׁם מַאַבְנֵי הַמְּקוֹם וַיְּשֶׁם מְרַאֲשׁתָיוֹ וַיִּשְׂכַב בַּמְקוֹם הָוֹ גָּטּהָי זַ יְּשְׁבָב בַּקְּקְוּב הַהוּא: בראשית כח יא 3. וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵל בְּעֵד הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשְּׂא בָעֵדָם רִנָּה וּתְפִּלְה וְאַל תפגע בי כי אינני שמע ירמיהו ז טז אתְּך: ירמיהו ז טז 4. וַיּוְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ בַּאֲשֶׁר עָבָר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל יְרֵכוֹ:

5. ועתליה אם אחויהו ַרְעְאַבֵּד אֵת בְּלְ זֶרָע הַמִּמְלְכָה:

מלרים ר יא א מלכים ב יא א 6. וַיִּמְלֵט בֵּן אָחָדר לְאָחִימֶלֶךְ בָּן אָחָטוּב וּשְׁמוֹ אָבְיָתֶר וַיִּבְרח אָחֲרִי דָּוִד:

שמואל א כב כ 7. וְחָלַף בִּיהוּדָה שְׁטַף וְעָבַר עַד צַנְאר יַגִּיעַ וְהָיְה מָטוֹת בְּנָפִיוֹ מְלֹא רֹחַב אַרצָר עמנו אַל:

8. אַנִי קַרְתִּי וְשָׁתִיתִי מֵיִם יְאַדְּיִבְ לֵּיְהְיְ דְּיְשְׁיִגִּיִּגְ בָּל יְאַרִי מָצוֹר: יְאֹרֵי מָצוֹר:

9. וַיַּצֵא מַלְאַך יְיָ וַיִּכֶּה בְּמַחֲנֵה אַשׁוּר מֵאָה וּשְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אָלֶף

10. לַכַן יִשַׁלַח הַאַרוֹן יִיַ זר. וְיִשְׁלַח יְיִ מֵּלְאָךְ בִּיקוֹד אַשׁ: ישעיהו י טו וְתַחַת בְּבֹדוֹ יַקֵּד יְלָּד וְתַחַת בְּבֹדוֹ יַקֵּד יְלָּד וֹיִשְׁלַח יִיְ מֵּלְאָךְ בִּיקוּה אֵשׁ: ישׁעיהוּ יְטוּ 11. רַיִּשְׁלַח יְיָ מַלְאָךְ וַיַּכְחֵד כָּל גִּבּוֹר חַיִּל וְנָגִיד ַרְשֶׁר בְּמַחֲנֵה מֶלֶרְ אֵשׁוּר וַיָּשָׁב בְּבשָׁת פָּנִים לְאַרְצוֹ

ב. דברי הימים ב לב כא יְיְנֶבְיּהְ וּבְמְשֶׁה יְיָ וַיְאֲמִינוּ בַּיִיְ וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ: שמות יד לא 13. וַלֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּים אל פרעה אצבע אלהים שמע אלהם כאשר דבר מפני חרב נטושה ומפני נופני יון ב נטוקיה הנופני קשת דְרוּכְה המפני כבר מִלְחָמָה: ישעיהו כא טו 15. מִדִּי עָבְרוֹ יִקְּח אָתָבָם כִּי בַּבַּקֵר בָּבַּקָר יִעֲבר בַּיּוֹם וּבַלְיִלָּה וְהָיִה

זרעו אַף בַּל שׁרֵשׁ בָּאַרִץ גִּוְעָם וְגַם נָשַׁף בְּהֶם וַיִּבְשׁוּ וּסְעָרָה כַּקַשׁ תִּשְׁאַם: ישעיהו מכד יחזקאל כא כב וַבְּוְינִי. יווּקאל כא כב 18. מִקּוֹל הָמוֹן נְּרְדוּ עַמִּים מַרוֹמְמֻתֶּךְּ נָפְּצוּ .20. ונשאר בו עוללת 20. ונשאר בו בּנֹקֶף זַיִּת שְׁנַיִּם שְׁלֹשְׁה בָּנֹקֶף זַיִּת שְׁנַיִּם שְׁלֹשְׁה גַרְגִּרִים בְּרֹאשׁ אָמִיר אַרְבָּעָה חֲמִשָּׁה בִּסְעִבֶּיהָ פּריָה נָאָם יִיְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ישעיהו יז ו .21 ענה ואמר הא אנה